

Vítězslav Houška – zasloužil by si známku!

Připomenutí vynikajících osobností na našich poštovních známkách má tradici už od dob první republiky. V průběhu let se dostalo i na ty z našeho oboru – více než dvacet jich bylo zobrazeno v emisích věnovaných tradicím naší známkové tvorby a přímo či nepřímo byly připomenuty desítky dalších. Vesměs šlo o tvůrce našich známek, ale myslet bychom měli i na ty, kdo naše známky propagovali a mají velké zásluhy na tom, že se o ně sběratelé zajímají. K takovým osobnostem nepochybně patří dlouholetý šéfredaktor našeho časopisu Vítězslav Houška.

FRANTIŠEK BENEŠ

Lhůty při tvorbě emisního plánu jsou dlouhé – počítají se na léta, a tak raději už dnes, s předstihem, upozorňuji, že v roce 2025 si připomeneme sté výročí narození tohoto vynikajícího spisovatele, který v čele redakce Filatelie stál čtvrt století (1966-91).

Ale už nyní, dokonce tento měsíc, si můžeme připomenout jiná dvě jeho výročí, i když obě neveselá – letos je to třicet let, kdy z redakce odešel do důchodu, a deset let, kdy nás opustil zcela.

Zřejmě poslední fotografie Vítězslava Houšky a jeho manželky Jaroslavy. Snímek pořídil Břetislav Janík na návštěvě u nich doma koncem května 2011.

Poslední číslo Filatelie, v němž je uveden jako šéfredaktor, vyšlo 8. srpna 1991.

O dvacet let později, 3. srpna 2011, Vítězslav Houška zemřel.

Letošní ročník našeho časopisu je už jedenasedmdesátý a více než třetinu té dlouhé doby jej vedl Vítězslav Houška. Léta, po která byl jeho šéfredaktorem, jsou ve Filatelii neodmyslitelně spojena s jeho tvorbou, což starším čtenářům není třeba nijak zdůrazňovat. V řadách členů našeho klubu však v posledních letech přibýlo mnoho nových tváří, kteří si na něj a jeho dobu pamatovat nemohou. Před jedenadvaceti lety jsem napsal článek k Houškovým pětadesátiročním (F5/2000). Ke dvěma současným jubileím jsem ho doplnil a upravil a teď si jím ho tedy můžeme připomenout.

Jak je mým zvykem, když o někom píšu, nejraději to dělám pěkně zešíroka a vedle jeho „oficiálního“ působení v našem oboru se snažím všimnout si i jeho rodiny, životních osudů, cesty, po které šel, aby si čtenář mohl udělat obrázek nejen o zasloužilém pracovníku, ale i o člověku z masa a kostí. Nejinak je tomu tedy i dnes, v článku připomínajícím muže, který se o náš časopis obzvláště zasloužil a nadto s ním spojil značnou část svého života.

Mladý filatelista

Vítězslav Houška se narodil 30. dubna roku 1925. Jeho tatínek byl akvizičním úředníkem pojišťovny, maminka prodavačkou v textilu, o dva roky starší bratr se stal vysokoškolským pedagogem. Rodiče se brzy rozvedli a oba chlapi žili s otcem na pražských Vinohradech, kde Víta chodil i do školy.

Jako asi každý tehdejší kluk se někdy v deseti letech začal zajímat o poštovní známky a postupně se dopracoval k docela slušné (i když pořád samozřejmě klukovské) generální sbírce ČSR I. U filatelistické přepážky hlavní pošty byl pečený vařený, lákalo ho, že se tu vedle novinek daly koupit i už dávno neplatné známky, třeba i tak staré jako bylo vydání Husita 1920. Na ty neupotřebené si sám vyráběl pošetky z fotografického papíru přetaženého celofánem, razítkované odlepoval z dopisů a honil se i za pamětními razítky. Do své záliby zapojil i tatínka, kterého v roce 1937 uprosil, aby si udělal služební cestu do Bratislavy a v tehdejší aršíkové mánii tam jako dobrou investici na výstavě koupil po balíčku výstavních aršíků (což se moc nevyvedlo, protože tyhle aršíky se nikdy nestaly žádnou vzácností, na rozdíl od jejich populárnějších předchůdců – aršíků Kde domov můj? 1934). Jako mladý filatelista byl velmi podnikavý, známky nejen vyměňoval, ale i kupoval a prodával. Byl i častým návštěvníkem ve dvou vinohradských filatelistických obchodech, pod pozdějším kinem Květen a v Budečské ulici, kde samozřejmě častěji

okulové zboží ve výloze, než nakupoval, ale odkud si odnesl mnoho celoživotních vzpomínek.

Někdy po patnáctém roce se filatelie v jeho životě začala dostávat na vedlejší kolej a její místo zaujímaly jiné záliby, zejména košíková, kterou začal hrát závodně, a šachy. Začaly se projevat i jisté výtvarné aspirace, ve škole kreslil zdařilé karikatury spolužáků a učitelů (což se hodilo později, protože po válce se kresbami dokonce několik let živil).

V roce 1943, po maturitě na reálném gymnáziu, byl nuceně nasazen ve vysočanské zbrojovce, napřed jako pomocný dělník, později mu tatínek za 500 cigaret opatřil lehčí místo poslíčka (později na to vzpomínal, že tahle práce byla ten největší švindl, jaký kdy zažil). I tak to samozřejmě byly těžké časy. Pracovní doba byla 12 hodin denně, cesta do práce trvala hodinu, zpátky taky, takže pro osobní život a záliby mnoho času nezbývalo. V té nejisté době se upnul k šachům, které vášnivě miloval, studoval a samozřejmě hrál, a to kde se dalo – i v práci ve zbrojovce.

Po válce se ke známým vrátil, ale jen proto, aby prodal svou sbírku první republiky. Spolužák z dobře situované rodiny mu za ni nabídl plnou cenu podle tehdejšího Lehovcova katalogu, a tak se s ním se vcelku lehkým srdcem rozloučil. K téhle epizodě se však váže hezká příhoda, o níž se zmiňme podrobněji. Při oceňování sbírky totiž narazili na razítkovanou známku 20 h Karel z emise Pošta československá 1919 ve světle zelené barvě, která měla katalogovou cenu čtrnáct set korun. Neměla žádnou znaleckou značku a kamarád ji nechtěl koupit, bál se, aby přetisk nebyl padělaný. Víta ji ale ze sbírky nechtěl vyndat, a tak se vypravili na poradu do oněch dvou vinohradských filatelistických obchodů. V prvním jim za ni nabídl 800 korun na ruku, to se jim ale zdálo málo, a tak šli do druhého, kde sice také nabídli přesně stejnou částku, ale požadovali, aby známka byla ověřena znalcem. *To není žádný problém*, povídá jim obchodník, *tady kousek, pod nuselskými schody, bydlí profesor Gilbert, zajděte k němu a on se vám na ni podívá*. Na lístek papíru jim napsal adresu a oni se tam hned vypravili. Po zazvonění jim otevřel sám pan profesor, jehož zjev na oba mládence velmi zapůsobil – zejména jeho mohutný, na prsa sahající plnovous. Ani se moc nedivil, známku převzal a pro výsledek zkoumání ať se zastaví zítra. Druhý den jim přišla otevřít paní Gilbertová, podala jim obálku a povídá: *Tatínek vám vzakazuje, že je to padělek*. Víta byl pochopitelně zklamaný, ale do toho prvního obchodu, kde by ji bývali koupili i neověřenou za osm stovek, už nešel, a tak mu nakonec jako poslední pozůstatek jeho sbírky z mládí zbyl právě jen tenhle jediný padělek.

Redaktor a spisovatel

Po válce se Vítězslav upnul na studium, a všechny záliby, tedy i sport a šachy, musely jít stranou. Přihlásil se na novinářskou fakultu Vysoké školy politické a sociální, kde studoval ve druhé polovině čtyřicátých let. Řada absolventů této školy později vstoupila do

veřejného života, ze jmen známých ve filatelii zmiňme například znalce Františka Šrámka, publicistu Jiřího Nováčka či nechvalně proslulého šéfa resortu spojů po sovětské okupaci v roce 1968 Karla Hoffmanna.

Tatínek mu ve studiu nijak nebránil, ale ani ho nemohl finančně podporovat. Prostě mu řekl, ať dělá, jak myslí, ale ve svých dvaceti letech se už musí živit a šatit sám a taky mu přispívat půlkou nákladů na činži a na uhlí. Tehdy se velmi hodilo, že se Vítězslav od dětství zajímal o atletiku a taky kreslil. Protože vždycky chtěl novinařit, vypravil se do redakce Práva lidu, kde mu redaktor Šimek, shodou okolností tatínkův bývalý kolega z pojišťovny, dovolil psát nenáročnou sportovní textíky, které směl občas doprovodit nějakou tou veselou kresbičkou. Jednou ho dokonce poslal na Václavské náměstí za kavárníkem Tlapákem, tehdejším našim nejlepším rozhodčím v boxu, aby s ním udělal rozhovor a nakreslil ho – to byla jeho první uveřejněná karikatura a nadto ještě v kavárně dostal pořádnou porci svíčkové, a bez lístků. Otištěných kresbiček přibývalo, dokonce vzbuzovaly jistou pozornost, a o jejich autora se začaly zajímat další redakce. Brzy kreslil do nějakých deseti, patnácti novin a časopisů, což ho po celou dobu studii slušně užívalo.

V tehdejší době plně zvratů a raketových kariér se na spoustě míst, uprázdněných po vyhození nepohodlných, objevili noví lidé, mnohdy bez jakékoli kvalifikace. Nakladatelství Orbis¹⁾ tehdy vydávalo řadu knih (či spíše brožurek) *Kdo je kdo* a jeden spolužák Houškovi navrhl, aby se tu ucházel o možnost napsat některý z připravovaných titulů. Mnozí předúnoroví autoři už tehdy nesměli publikovat, a tak redaktorů vzal zavděk nabídkou třadvacetiletého studenta. Šlo o ruské spisovatele, z nichž si vybral Tolstého. Během krátké doby byla knižka hotova. Jmenovala se *Kdo je L. N. Tolstoj*, vyšla v roce 1949, měla 48 stran, honorář činil 9 tisíc korun a Vítězslav Houška se stal veřejně publikovaným autorem.

Po ukončení školy nastoupil do zemědělského nakladatelství Brázda, nejprve jako korektor, později jako textař v propagačním oddělení. To jistě nebyla oslavná kariéra, ale jako nestraní mohl být rád, že dokončil školu, a v ideově bedlivě hlídané oblasti tisku mohl jen těžko pošilhávat po nějaké lepší práci. V nakladatelství byl až do roku 1958, s přestávkou dvou let vojny. Na té se vrátil k šachům, které přinášely možnost nejrůznějších úlev v jinak bezduchem vojenském životě.

Po vojně se vrátil do nakladatelství Brázda, kde ho přidělili k Otto Hornungovi, kterého pro jeho židovský původ nedávno vyhodili z Československé tiskové kanceláře (ČTK). Několik let spolu seděli v jedné kanceláři propagačního oddělení, vlastně až do doby, kdy Hornung přešel jako zahraniční redaktor do deníku Práce. Otto byl zanícený filatelista, o známkách pořád mluvil, a tak se Houška dostal k filatelii znovu. Sbírat sice znovu nezačal, ale se zájmem sledoval kolegovu sbírku a občas mu do výplaty půjčit nějakou tu korunu na koupi nenadálého přírůstku.

Sám v té době hrál šachy za ČTK (sídlila v sousední budově), kde tehdy měli dokonce šachovou redakci. V ní působil známý šachista, šachový novinář a rozhodčí Karel Opočenský, za nímž občas zašel. Se-

¹⁾ Pro nás filatelisty je Orbis zajímavý tím, že před vznikem POFISu byl po krátkou dobu místem znárodněného obchodu s poštovními známkami (viz článek o Zdeňku Prokopovi ve F9/99).

Ilustrace V. Houšky k Lauřově knize 50 let v čs. sportu.

známil se tu s dalšími osobnostmi sportovní publicistiky a získal různé drobné zakázky na psaní do novin. V roce 1955 spolupracoval se slavným rozhlasovým sportovním komentátorem Josefem Lauřem na cyklu článků *50 let v čs. sportu*, které později vyšly v nakladatelství Mladá fronta i jako kniha, kterou Houška ilustroval. Na Lauřovu žádost ji ale vlastně i sestavil, napsal spojovací texty, celou přepsal na stroji (800 stran strojopisu) a provedl korektury – a za to všechno od Lauřa dostal neformální honorář tisíc korun...²⁾

V roce 1958 proběhla v Zemědělském nakladatelství jakási reorganizace, při níž Houška, protože nebyl z oboru, musel odejít. Měl zrovna zepsanou knížku *Šachy s úsměvem*, a tak si nové místo nehledal a zůstal na volné noze. Knih se šachovou tematikou napsal postupně pět (první v roce 1956, jmenovala se *Nad šachovnicemi celého světa* a vydalo ji Státní nakladatelství dětské knihy, pozdější Albatros). Současně dále psal a kreslil do novin a časopisů, což ho slušně užívalo. V té době už měl rodinu; manželka byla lékařkou-gynekoložkou, syn později vystudoval práva.

Šachy hrál dále a vlastně díky jim nakonec přece jen nastoupil do dalšího zaměstnání. Jeden člen šachového klubu, vcelku nenápadný človíček – bývalý tiskař, ho pozval k sobě do práce a ukázalo se, že je šéfredaktorem nakladatelství Svět sovětů. Slovo dalo slovo a Houška tady získal místo v propagaci. Jako jeho předchozí zaměstnání, i toto mu skýtalo možnost věnovat se vedle práce i vlastní tvorbě (o to mu šlo asi především), a tak psal knížky jednu za druhou. Například v roce 1961 mu vyšly hned čtyři; za život jich pak celkem vydal přes třicet, mnohé vyšly v řadě vydání a některé byly přeloženy i do cizích jazyků a vyšly v zahraničí. Byly to knihy o sportu, o filatelii, o literatuře, o TGM (ty samozřejmě až po roce 1989) a dalších osobnostech, detektivky i knížky pro děti. Vedle této úctyhodné řady tři knížky ilustroval a je i autorem divadelní hry

Houškova ilustrace k jeho detektivce 136 briliantů.

Černý střelec (filatelistická detektivka z prostředí šachu, v roce 1976 měla bezmála padesát repríz v pardubickém divadle).

Ve Filatelii

V roce 1966 se Houška nepohodl s novým šéfredaktorem nakladatelství a dal výpověď. Nechali ho tehdy odejít doslova na hodinu, sebral tedy své věci a šel, aniž věděl, kam se vrátne. Ale jak už to v životě chodí, v téhle z existenčního hlediska překerní chvíli zařadila náhoda (která ovšem není zase tak slepá, a

jak známo, přeje především připraveným). Ještě v budově na schodech potkal totiž svého dávného kolegu a přítele Ottu Hornunga, kterému na otázku – *Co děláš?* popravdě odpověděl – *Ted' už nic, před pěti minutami jsem dal výpověď.* Na to Hornung povídá – *To je dobře! Pojď, budeš dělat šéfredaktora Filatelie!* Tehdejší šéfredaktor Stanislav Bednář zrovna odcházel do důchodu, a tak Hornung Houška vzal a rovnou ho odvedl představit do Jindřišské ulice číslo 14, kde sídlil Svaz filatelistů. Seděl tam tajemník Jaroslav Cimrhakl, který se s ním hned dohodl. Na otázku – *Jaký by byl plat?* řekl – *Nic moc, můžeme dát tak dva tisíce* (což Houška potěšilo, protože to bylo o pětistovku víc, než bral do té doby), a na námitku, že není schopen chodit do práce od půl sedmé, Cimrhakl opáčil – *Udělej si to, jak chceš, hlavně aby se zajistila výroba časopisu.*

Houška si vzal krátký čas na rozmyšlenou a šel se poradit se Slávou Kaisrem, nakladatelským redaktorem některých jeho knížek, který byl známým filatelistickým činovníkem (a Cimrhakovým předchůdcem ve funkci tajemníka svazu). Kaiser mu tehdy řekl památnou větu – *To neber, to tě nebude uspokojovat, nebo tomu naopak úplně propadneš.*

Vítězslav Houška ho však našťásti neposlechl, v září roku 1966 do Filatelie nastoupil a začal tím její další kapitolu, která pak trvala rovné čtvrtstoletí. Časopis, který převzal, nebyl špatný. Na rozdíl od svých předchůdců – Hirschovy Tribuny filatelistů a Čs. filatelie, Gilbertova Českého filatelisty a Novotného Zpravodaje naší filatelie – byl sice samozřejmě poznamenán ponorovou ideologizací, ta se však v průběhu šedesátých let projevovala už spíš jako úlitba mocným než snaha o hlavní směřování jeho obsahu. Vycházelo tu mnoho odborných článků, a to nejen o československých známkách, ale i o emisích zahraničních, byly publikovány studijní poznatky, mezi přispěvateli najdeme jména legend naší filatelie. Kvalitní bylo i složení redakční rady, kde působili například Jiří Bísek, Alois Dušek, Otto Hornung, Jaroslav Kracík, Vlastimil Krajč a Václav Nebeský.

Houška do dopusud téměř výhradně odborného časopisu vnesl jistý šmrnc, snažil se zvýšit jeho čtivost, začal víc zařazovat reportáže, rozhovory, ankety a seriály. V průběhu let se mu podařilo rozšířit okruh autorů i publikovaných témat (mnozí dodnes vzpomínáme například na články Jaroslava Ježka³⁾ či vzpomínky Ladislava Novotného; Filatelie začala psát i o perifech,

²⁾ *A to přesto, že původně mu Lauřer na nesmělý dotaz – A co za to? velkoryse odvětil – Nic se nebojte, budete spokojení! (Jen na okraj poznamenejme, že Lauřův honorář tehdy činil nějakých 45 tisíc korun.)*

³⁾ *O nichž v roce 1969 v anketě o nejzajímavější článek Filatelie napsal M. Slapničková: „Kdybych se náhodou stal tureckým vezírem nebo multimilionářem, asi bych požádal Jaroslava Ježka o převzetí funkce dvorního filatelistického spisovatele. Otvírám-li Filatelii, dívám se nejdřív, je-li tam něco od Ježka. A když je, tak mám dvojnásobnou radost. Jeho články nelze jen přečíst; ty se musí vychutnávat, číst několikrát za sebou, vrátet se. Velmi často mě Ježek svou zmínkou o některé drobnůstce donutí, abych znovu prolistoval literaturu a zamyslel se nad hloubkou a souvislostmi filatelie.*

do té doby spíše opomíjených, o poštovní historii, poštovních a podobně). Nový šéfredaktor věnoval pozornost i grafické úpravě, snažil se o hezčí zalomení, změnil titulky, samozřejmostí byla pěkná, čtivá čeština, kterou používal ve svých článcích a v redakčních materiálech. Uvážíme-li, že časopis tehdy vycházel jako čtrnáctideník o nejméně 30 stranách plus obálka plus zvlášť číslované filatelistické sešity či přílohy, vychází nám ročně úctyhodných více než 800 stran (a to tehdy nebyla prakticky žádná plošná inzerce, takže šlo vesměs o odborné texty). Takový pracovní nápor se dal zvládnout také díky kvalitním spolupracovníkům; o některých z nich Houška hezky píše ve svém seriálu 20 let redaktorem Filatelie v roce 1987.

V průběhu jeho šéfredaktorství Filatelie vycházela v dnes už nepředstavitelném nákladu 20.000 výtisků a vedle vlastního časopisu redakce zajišťovala i vydávání Mladého filatelisty, na nějž pamětníci nostalgicky vzpomínají jako na nádherný časopisek, který s chutí četli i sběratelé dávno dospělí.

V průběhu těch pětadvaceti let Vítězslav Houška se svým miniaturním redakčním kolektivem (v němž se vystřídal řada jmen – za všechny zmiřme V. Volka, Luďka Koška, Rudolfa Kvíze, M. Šubrtovou a její dceru Milenu Kudělovou, či dlouholetou spolupracovnici redakce Helenu Hodkovou) zažil doby dobré i zlé, jako tomu ostatně bylo asi všude. V podmínkách reálného socialismu časopis nenechal příliš hluboko zabřednout do politiky, a naopak se jej snažil (se střídavými úspěchy) v tomto směru spíše držet stranou. Sám sobě i desítkám tisíc čtenářů tak umožňoval uchýlit se do pestrého a rozmanitého světa filatelie, kde lze nacházet radost a potěšení, klid i napětí, v němž si na své přijdou systematik i bohém a který je vlastně i jakousi miniaturní školou života.

Redakce Filatelie a Mladého filatelisty, zleva Vítězslav Houška, Rudolf Kvíz a Luděk Košek.

Za svou největší zásluhu na tomto poli skromně pokládal to, že snad posunul úroveň filatelistické žurnalistiky dál; my však musíme dodat, že vedle toho výrazně přispěl k přípravě a vydávání Monografie čs. známek a razítek (zejména Votočkovy dvoudílné práce) a napomohl i k vydání několika neopakovatelných knížek z našeho oboru (např. *Filatelistovo podzemní rozjímání* Václava Nebeského). Při tom nacházely uplatnění jak jeho novinářský talent a vzdělání, tak jeho přesné myšlení šachisty, vytrvalost atleta i romantická, a přitom i tak trochu pragmatická duše toho dávného sběratele známek první republiky z jeho dětství.

V roce 1991, ve svých 66 letech, z časopisu Filatelie, který byl ve víru polistopadových změn najednou tak

trochu bezprizorný a jeho budoucnost byla především z ekonomického hlediska nejistá, Vítězslav Houška odešel do důchodu. Na jeho místo nastoupil mladý novinář a manažer Vladimír Schödelbauer, který časopisu vtiskl novou, zase tak trochu jinou tvář. Vítězslav Houška dál pracoval na svých knížkách a dalších projektech, ale kontakt s Filatelií neztratil. Nadále byl jejím pečlivým čtenářem a současně i vlídným a přátelským kritikem, nevtíráv o samotě i vlídným a poradit, když to bylo třeba. Mnohé z projektů, které kdysi ve Filatelii uvedl v život, přesáhly jeho šéfredaktorskou éru a jsem přesvědčen, že budou zajímat a těšit i naše nástupce a následovníky.

*

Pro mě osobně je jméno Vítězslava Houšky s časopisem Filatelie nerozlučně spjata už od dob mých raných sběratelských začátků. Koncem šedesátých let jsem v jakési mládežnické filatelistické soutěži vyhrál roční předplatné a od té doby jsem jeho věrným čtenářem – a v posledním čtvrtstoletí i přispěvatelem. Dnes vzpomínám, jak jsem jako mladý filatelista netrpělivě nakukoval do poštovní schránky a vyhlížel nejnovější číslo. Úcta, se kterou jsem tehdy k tvůrcům časopisu zhlížel, se nevytratila a s léty se přeměnila v pocit odpovědnosti za dílo, které jsme od nich převzali a jednou bychom měli zase předat dál.

Našemu předchůdci, spisovateli a redaktoru Vítězslavu Houškovi, jistě i jménem nás čtenářů za všechno, co pro náš časopis udělal, ještě jednou děkujeme, a protože to byl člověk z masa a kostí, který měl rád život a v našem oboru získal mnoho přátel, připomeňme si ho v několika vzpomínkách pamětníků.

A začneme rovnou mnou – protože jsem měl to štěstí, že si mě pan Houška oblíbil, a i když už Filatelii němčil, často jsme si telefonovali a já se s ním radil o tématech a zpracování svých článků. Rád jsem ho navštěvoval i u něj doma, v terasovém domě na Evropské třídě, kde mi zase on vyprávěl o svých publikačních plánech a ukazoval mi podklady, z nichž čerpal při psaní svých knih. Vlastně až na sklonku své spisovatelské dráhy se mohl věnovat některým společenským a historickým tématům, k nimž měl celý život blízko. Byl to čistokrevný demokrat, oddaný odkazu Tomáše Masaryka, a znalec díla Ferdinanda Peroutky. V tom jsme si rozuměli a já měl upřímnou radost, když mu v roce 2010 byla udělena Peroutkova cena.

Mrzelo mě, že jsem se už hlouběji nedostali k unikátní kolekci Masarykovy korespondence s Františkem Udržalem, kterou z premiérový rodiny získal můj tatínek a která byla sedmdesát let považována za ztracenou. Pojednává totiž o největších politických aférách prvního desetiletí meziválečné republiky a dotýká se prakticky všech jejích tehdejších nejvyšších představitelů. Masaryk v několika desítkách těchto soukromých dopisů předsedovi vlády podrobně a nezaobaleně vykládá své názory a právě Houška, se svými hlubokými znalostmi a nádhernou češtinou, by byl nejlepším spolupracovníkem při jejich komentování a zpracovávání do podoby knihy. Měl ale svých rozpracovaných projektů dost, každý rok vydával novou knihu, a tak jsme to rok od roku odkládali, až jsem na tu práci zbyl nakonec sám...

Na Vítězslava Houška si často vzpomenu při psaní do rubriky Znalecká hlídka – kdysi mi totiž rozmluvil používání výrazu *falešná* známka – to se hodí tak do Burianova němého filmu *Falešná kočička*, ale ve filatelii bychom měli používat český výraz *padělek* – a já to od té doby taky dělám. Jeho posledním počinem na poli filatelie bylo nalezení názvu pro novinku zavedenou v roce 2010 – známky, jejichž nominální hodnota byla vyjádřena písmenem. Na poště se uvažovalo o názvu *písmenkové* známky, což Houška odmítl slovy, že písmenková je polévka, ale známky by se měly nazývat *písmenové* – a to se taky nakonec stalo.

K jeho vlídnému vztahu ke mně přispělo nejspíš i to, že stejně jako on, i já jsem po vysoké škole nastoupil jako redaktor do stejného nakladatelství, které se už sice nejmenovalo Brázda, ale Státní zemědělské nakladatelství, nacházelo se však ve stejné budově, a i když to bylo o třicet let později, pořád tam byla stejná atmosféra. Pobavilo ho, když se ukázalo, že i za mých dob tu udržovali redaktori starý zvyk a turka pili zásadně neslazeného, jak ho to kdysi naučil Hornung. Konec nás obou tam byl stejně neslavný – oba jsme museli odejít, což se nakonec ukázalo jako dobré, protože jsme se i díky tomu oba nakonec dostali profesionálně ke známčkám.

Když můj o generaci starší přítel Vítězslav Houška zemřel, ostýchal jsem se hned zavolat jeho paní a vyjádřit jí soustrast. Věděl jsem, jak jsou si blízcí – tak krásný vztah se hned tak nevidí. Když jsem se k tomu odhodlal, bylo už pozdě. Paní doktorka Houšková umřela osm dní po svém milovaném manželovi. Podle mne nechtěla dál žít sama – některá srdce se prostě od sebe nedokážou odloučit... (Tu zkušenost mám i ze své rodiny, rodiče mé manželky se celý život hluboce milovali a maminka umřela jen týden po tatínkovi.)

Nevím tedy, kam se poděla Houškova unikátní knihovna se všemi vzorně svázanými ročníky Přítomnosti a stovkami či spíše tisíci dalších úžasných knih. Nevím, co se stalo s jeho rozpracovanými rukopisy, co s poznámkami, z nichž mnohé se vázaly k našemu oboru a k historii naší organizované filatelie. Houškovi měli syna, právníka, který se ale o známky nezajímal a já se s ním sice znal, ale to je už více než půl století, kdy jsme se jako kluci v Dejvicích potkávali. Snad tedy na dědečkův odkaz naváže Vítězslavův vnuk? Ten se už jako chlapec úspěšně zabýval tvorbou komiksů, psal je a taky kreslil (to po dědečkovi nepochybně zdědil), tak se třeba jednou obrátí i směrem ke známčkám.

Pro tenhle článek jsem poprosil o vzpomínku i další pamětníky. Už jsem jich, bohužel, našel jen několik. Dcera Houškova přítele Ladislava Dvořáčka vzpomínala, že jednou, už to muselo být po roce 2000, byl u Houšky doma na návštěvě její tatínek, probírali nějaký chystaný článek a při tom něco popili, takže když se v noci vracel z Bořislavky od tramvaje, zamotaly se mu nohy a on upadl do jediné kaluže široko daleko. Doma se pak opřel o zeď a kvůli tomu museli vymalovat předstíň, jak ji zmazal od zabláceného kabátu. A to je co říct, protože Dvořáček byl vyhlášený tím, kolik toho snesl! Ale ani Houška nebyl abstinent, jak mi vyprávěl Břěta Janík, v redakci měl neustále připravenou sklenici na pivo, z níž si rád mocně zavdával. Prostě to ne-

byl žádný asketa, a když něco dělal, dělal to pořádně! Ovšem když ho něco ne bavilo, nedělal to vůbec. Na to zase vzpomínal jiný Houškův přítel Jaroslav Maleček, dlouholetý tajemník Svazu filatelistů. Jedna jeho kolegyně v sekretariátu SČF měla chatu poblíž Houškovíc chalupy, snad někde v Zákupcích. Vidala tam paní Houškovou, jak se lopotí na zahradě, a jejího manžela, jak sedí u stolu a píše; nikdy ho ovšem nezahledla s motýčkou nebo hráběmi. Maleček měl Houšku rád a často se s ním setkával, a to nejen z pracovních důvodů. „Obdivoval jsem na něm jeho široké znalosti, skvělou češtinu, akurátní formulování textů, prostě jak byl inteligentní a jak krásně psal. A taky to, že jako dospělý už sice filatelistou nebyl, ale co všechno se z tohoto oboru naučil!“

Nejrozsáhleji na Vítězslava Houška zavzpomínal bývalý vedoucí odboru známkové tvorby na generálním ředitelství České pošty Břetislav Janík. „V roce 1968 jsem byl předsedou našeho kroužku mladých filatelistů v Brně. Vydávali jsme časopis *Dostavniček* a já jedno jeho číslo poslal šéfredaktorovi Filatelie spolu s dlouhým dopisem. Odpověď sice nepřišla, ale Houška si mě zapamatoval, a to mi pak změnilo život. Po střední škole jsem pracoval v brněnské Zbrojovce a mimo práci jsem vedl filatelistickou rubriku v podnikových novinách *Zbrojovák* (prohlédnout si ji můžete na Exponetu pod číslem 337). Psal jsem tam o různých zahraničních aktualitách a zajímavostech z našeho sběratelského oboru, jednou taky o indickém výplatním otisku s názvem licenčního motocyklu JAWA – Yezdi. Ten měl původ ve výrazu českého technika, který po zkušební jízdě vždycky lakonicky pronesl – Jezdí! To se Indům tak líbilo, že té licenční motorce dali název Yezdi. O téhle zajímavosti jsem napsal i do Filatelie, a byl to můj první článek, který mi tam otiskli. Houškovi se tak líbil, že k němu připsal: ‘Po letech se nám opět ozval mladý filatelista Břetislav Janík, který mezitím povyroste z klukovských kalhot.’ Když jsem pak dojížděl do Prahy na vysokou školu, pokaždé jsem se zastavil v NADASu v Hybernské ulici v redakci Filatelie. Houška mě vždycky srdečně přivítal, zajímal se, co nového pro časopis chystám, a postupně jsme se sprátelili tak, že jsem ho začal navštěvovat i doma, a když byla příležitost, on mě zase u nás doma v Brně. A pak mi pomohl změnit život, jak už jsem se zmínil. Někdy po polovině osmdesátých let začal přesvědčovat svého přítele Ladislava Dvořáčka, předsedu Svazu filatelistů, aby mě přetáhl do Prahy a dal mi nějaké místo. K tomu nakonec došlo a já se stal tajemníkem Světové výstavy poštovních známek PRAGA 1988. Přestěhovali jsme se tedy s rodinou a od té doby žijeme v Praze a já se pak více než třicet let pohyboval kolem známek a pošty, nakonec jako vedoucí známkové tvorby. Na tom všem má tedy zásluhu Vítězslav Houška a já mu za to jsem dodnes vděčný.“

To je tedy vzpomínka na velkou osobnost našeho oboru – na přítele, který pro náš časopis, pro filatelii obecně, i pro mnohé z nás osobně tolik udělal. Moc bych si přál, aby sté výročí jeho narození, které si připomeneme za čtyři roky, bylo připomenuto i poštovní známkou. Vítězslav Houška by si to zasloužil jako málokdo!